

Stvarnost podobe Ljubljana 2000

Podobe in srečanja

Vesna Krmelj

Ko se ti približujem od zadaj, vidim hrbet, spuščeno glavo in roko s svinčnikom, ki beleži poteze, kot bi jih vodil po kanalčkih vnaprej skrbno izdelane šablone. Vem, da ni ne modela ne kalupa, je le močna zbravnost, v kateri nastaja risba. Pogledam čez ramo in v tistem trenutku črto prepleteš v objem.

Od Borovega rojstva dalje je čas vse bolj gost: prepojen z zvoki, prepleten z božanjem in dotiki, topel od bližine... Bolj kot kadarkoli je dan podoben prejšnjemu pa vendar je vsak gib, vsak glas v tem obredu sprejemanja in dajanja čisto poseben in neponovljiv.

Časa, da bi se ozrla nazaj, je v teh dneh malo. Toda skozi dela odkrito prosevajo izkušnje, ki segajo zdaj globlje v otroštvo, zdaj bližje, v preteklost, ki je prisotna skozi odnos med nama z Žigom in tudi v polju skupnega javnega delovanja.

Za začetek se lahko ozrem pet let nazaj, na prvo Žigovo postavitve v Equrni in zblizanje ob stebri galerije. Takrat je zgolj na notranji strani predelne stene, ki loči prodajni del od razstavnega prostora, viselo pet velikih platen, ki jih je bilo moč zviti in razviti kot svitke in s tem podobe umakniti v bolj osebni odnos z gledalcem. Žiga jih je razvil vsakemu obiskovalcu posebej (če je ta želel) in mu ob odhodu podaril katalog s podobo, naslikano v času srečanja. Galerija ne ohranja sledi prejšnjih stanj, zato sva s stranice kapitela odstranila plasti bele barve in pokazal se je sivo rožnati kamen, s katerim so svoje mesto gradili že Emonci. V beli kocki galerije je spregovorila posebnost prostora, da bi nagovorila vsakega ustvarjalca, ki bi s svojimi deli na novo vstopal v prostor. Žal so po končani razstavi kapitel zopet prebarvali in s tem na nek način zaprli vrata preteklosti in nenazadnje tudi energiji kamna, ki je skozenj vstopala v prostor.

Kljub dejavnemu javnemu delovanju (ali prav zato) na področju varovanja kulturne dediščine in oblikovanja okolja ter poseganja v družbene prakse zadnjih let, kjer je likovno ustvarjanje in dejanje eno od enakovrednih dejavnosti, je Žiga poglobil svoje slikarstvo do pralikov bivanjske izkušnje. Z neposrednimi podobami je začel umirjati nasprotja (med moškim in žensko), neravnovesja (v odnosu civilizacije do narave), konflikte (med posameznikom in inštitucijo), zaostrena stanja izkoriščanja in žrtvovanja (ekonomska premoč, duhovno bogastvo in zato podarjanje podob). Kar je modernizem izvzel (osamil) in estetiziral (neposrednost geste, monohromnost, znakovnost, konceptualnost, *ready made*), je vrnjeno v širši kontekst in zopet položeno nazaj v osnovni odnos, v katerem se umetnik, ustvarjalec in družba medsebojno sporazumevata. Ponovno je vzpostavljena skrb za skupno.

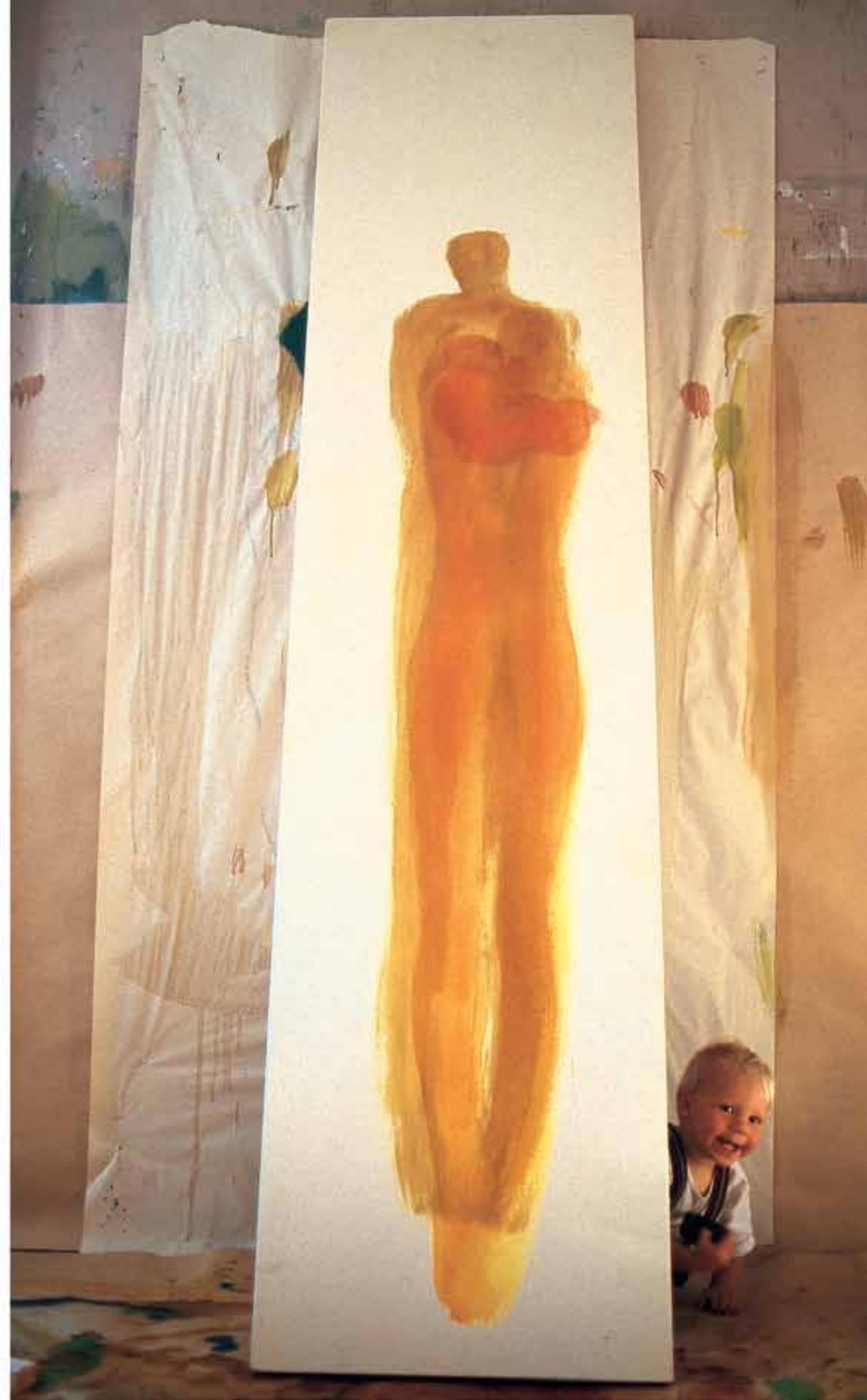
Sodelovanje ustvarjalcev z različnih področij omogoča, da je prepletanje med slikanjem, ki poteka v posebni zbranosti, in javnim delovanjem, lahko ustvarjalno. Hkrati se zaradi občutljivosti posameznikov za različna področja odpira širok vpogled v stanje stvari, ki jih javno izmenjamo na pogovorih, sestavah, likovnih dejavnostih in arhitekturnih delavnicah po vsej Sloveniji. Na njih oblikujemo izhodišča oziroma vzorce, s katerimi je moč menjati stanja in poglobiti pretočnost.

Od leta 1991¹ dalje so podobe vse bolj jasne in neposredne: sleherna je likovna zgostitev širšega prostora in konteksta. Tak način dela je zavestno prisoten od diplomske naloge dalje, ki jo je skupaj s kiparjem Jiřijem Kořičico, zasnoval na danes že podrti Tivolski čolnarni. Slike, naslikane za točno določen prostor in uglasene s celoto, niso mogle biti več abstraktne, kajti stik s stvarnostjo, ki ga je abstraktno slikarstvo že popolnoma izgubilo, je bil zopet upoštevan in prizemljen v prostoru. Obenem sta Jiři in Žiga likovni jezik povezala z ekološkim sporočilom in ugovorom proti degradaciji naravne

¹ Tega leta je izšla knjiga Suzi Cablik *The Reenchantment of art*, ki je na likovnem področju najglasneje spregovorila o nujnosti sprememb in menjanju paradig (v smislu odmika od egoističnih projekcij k bolj ženskemu doživljanju sveta in etiki nasproti tradicionalnemu pojmovanju estetike, k sodelovanju in poglobljeni ekološki zavesti...), za katere so po njenem mnenju odgovorni prav umetniki in najbolj občutljivi posamezniki.

Družina, vodene barvice na platnu, 240 x 60, 2000

da je posameznik na razstavi prisoten kot objekt in njegovo telo kot mesto "likovne" izkušnje, gre pri njima za povsem drugačno naravnost, usmerjeno v srečanje in pogovor, ki mnogokrat preraste v sodelovanje.

Prisotnost pomaga ohranjati ravnovesje med medijem in stvarnostjo, meja med njima pa lahko ostaja razprta. Na nek način podoba zaradi prisotnosti ustvarjalca lahko ostane podoba. Namreč, vedno večje odstopanje ustvarjalcev od likovnega izražanja, medtem ko smo v stvarnosti neprestano podvrženi vplivom podob vseh vrst in najrazličnejših namenov, lahko hitro pripelje do likovne nepismenosti, likovno izražanje pa postane dostopno samo izbranim.³ Hkrati pomeni odstopanje od likovnega jezika, odstopanje od možnega izhoda iz labirinta manipulacij vizualnih medijev.⁴

Za razliko od sodobne interaktivne umetnosti, ki poskuša zabrisati mejo med stvarnostjo in iluzijo, med podobo in svetom, Žiga poudarja, kako pomembno je, da se je posameznik zaveda, da jo ozavesti, saj jo le tako lahko ohrani razprto in predvsem pretočno.

Naj tokrat povem za konec, kar navadno napišem na začetku. Le nekaj besed o tem, kaj mi pomenijo Žigove slike in kako jih doživljam. Kako lahko pišem o njih in okoliščinah, v katerih nastajajo, ko me včasih, sredi belega dne, lahko ganejo do solz? Od kod potreba po tej umetnostnozgodovinski natančnosti, če jih doživljam kot podobe in barometre najinega življenja?

³ Da je strah upravičen, nam govori dejstvo, da se je pred komaj štirimi leti ne le razmišljalo, temveč delalo na tem, da se likovni pouk umakne iz rednega osnovnošolskega programa.

⁴ Tudi to je eden od razlogov, da sta Jifi in Žiga zasnovala likovne dejavnice, ki spremljajo tudi njune postavitve. Več o dejavnicaх glej v sestavku Jifja Kočice v: Sestave, Ljubljana, MNZ, 1997, str. 12.

Silgarsko-kiparska postavitev (Okorn, Kočica), Arhitekturna, Kiparska in silgarska Dejavnica (Rožič, Kočica, Okorn) ob dnevnih evropske kulturne dediščine, Ceterija Krško, rektarjanja kapela Sv. Duha, Krško, 2000

Perspektiva

Diptihi so mi že od nekdaj blizu, saj dvoje povežejo v celoto. Na levi polovici stoji moška figura, na desni ženska. Stojita si nasproti v pokrajni, katere del sta: dve bitji..., dva pogleda..., dve predstavi... Srečata se. Ko se jima bližam, se zblížujeta med seboj. Bližje ko sem, težje ju ločim. Ko ju spregledam, vem, da ju ne morem več ločiti. Bližina in pogled sta ju povezala za vedno. Ona nosi del njega in on del nje. Ali ni v tej podobi zajeto slehernozbližanje nasprotij in zlitja v celoto: ženske in moškega, jin in jang, vzhodne in zahodne perspektive...?

Perspektiva, vodene barvice na platnu, 200 x 180, 2000

O dobi podobe

Janko Rožič

V vsej zgodovini doslej še ni bilo dobe, ki bi bila bolj, kakor je naša, pod udarom podobe. Raznolike slike, ki so prej komaj opazno sestopile s posebej posvečenih mest v muzejih, galerijah in kino dvoranah, ne obvladujejo samo elektronskih ekranov televizij in računalnikov, v obliki velikih plakatov so okupirale ceste in križišča stvarnih mest. S satelitskih kanalov se s svetlobno hitrostjo selijo reklame v stvaren prostor in ga kanalizirajo v navidezno resničnost. Ne gre samo za nasilje podob, ki nas preplavljajo in lovijo v svoje mreže in kakor morje podžigajo žejo po trošenju in željo po nakupovanju. "Eye-catcher's", kakor te podobe imenujejo njihovi ustvarjalci, so lov(il)ci oči, ki lovijo na prvi pogled. To ni nevarno samo zato, ker zaradi preobilja podob človek ob najbolj prometnih križiščih ne vidi več prometnih znakov, to je nevarno, ker se na mestu in v trenutku odločitve prekriva in prikriva pravi vpogled v naravo stvari, uvid v resničnost stvarnosti.

Foto: Thomas Peter

Slikar Žiga Okorn se je podobam približal z druge strani. Z izkušnjo modernega slikarstva je skozi srž abstrakcije spet začutil pomen človekove podobe, zato poudarja in podarja značaj figure, ki se rojeva skozi vzgib enkratne in neponovljive poteze. Njegov slikar ali pisar, ki ga je v malih akvarelih upodobil že večkrat, kakor stari modrec in videc, vedno znova na poseben način gosti zbranost, ki nas vabi v goste, v ubranost ustvarjalnega dejanja. Zdi se, da ta lik lebdi nad stvarmi in med ljudmi, tudi ko sanjajo, res le bdi.

Žiga je te svoje male slike, tako krhke v intimni lepoti, da bi jih človek raje imel v spalnici kakor v dnevni sobi, zoperstavil običajnemu toku podob in izpostavil popolnemu prepihu na zunanje stene upravnih ustanov, v katerih se odloča o javnih zadevah in določa o oblikah naše medsebojnosti. Ti liki, zbrani v sliki ob glavnih vratih policije, pošte ali ministrstva učinkujejo z osupljivo

Podoba tvoje odprtosti. Proces izobešanja podob na mestne ustanove, preko katernih prenašamo podobe posameznikov v polje skupnega, so povabilo v uglašitev službene dejavnosti z lastno vestjo. **Galerija likovnih umetnosti Sloverj Gradec, 1999**

močjo, kakor ikone na ikonostasu, ki je prerasel oltar naše bližine. Drobna slika na zunanji strani ogromnega zidu, lahko postane notranja vez naše človečnosti, podoba minljivosti in prispodoba večnosti. Ne gre za obred iz preteklosti temveč predvsem za obet prihodnosti. Čutiš razlike med stvarnostjo podobe in resničnostjo slike. O kako velika odlika je lahko tudi oblika od lika.

Dotiki Čopič na papirju! Barva v vodi! Duša v telesu, navdušenje drugega v plesu. Čutiš ta čudoviti vznik oblin in oblik v trenutku, ko se iz svetlih lin rojeva nov lik? O kakšna obljuba je v teh preprostih potezah moč poljuba.

Motiv ustvarjalec-zapiscovalec. Podoba človeka pri delu, pisanju, risanju, uradovanju ... v trenutku ko narejeno pogleda 1999

1998

- Likovna dejavnica v okviru Andragoškega centra, Srečišče, nekdanji zapori na Metelkovi, še traja, Ljubljana

1999

- Celoletna likovna dejavnica v okviru Andragoškega centra, Srečišče, nekdanji zapori na Metelkovi, Ljubljana
- Akt na slovenskem, Corpus delAKTI, Galerija CD in Galerija Tivoli, Ljubljana

2000

- Razstava izbranih del na natečaju revije Mzin: Fotografija leta, Cankarjev dom, Ljubljana
- Dejavnica "Luč na vodi na predvečer Gregorjevega", sotočje Gradašnice in Ljubljanice, J. Kočica, P. Seiškar
- Prvinski dotik, Majski salon, razstava ZDSLJ, Jakopičev paviljon, Ljubljana
- Slika 2000, Galerija Eurna, izbor T. Brejc, Ljubljana

Mesta in čas dosedanjih postavitvev slik "Podoba tvoje odprtosti", maj 1997 – oktober 1999.

Četrtek, 26.6.1997

1. Moderna galerija, Ljubljana, v dogovoru z Zdenko Badovinac.
2. Policija, Trdinova 10, Ljubljana, v dogovoru z komandirjem postaje.
3. MOL, MCL, EMK, Čopova 14, v dogovoru z Liljano Rudolf.
4. Sodišče, Dalmatinova, Ljubljana, v dogovoru z sekretarko sodišča.
5. MOL, Adamič Lundoovo nabrežje.
6. Slovenska filharmonija, Ljubljana, v dogovoru z direktorjem.

Petek, 27.6.1997

7. Ministrstvo za kulturo, Cankarjeva 5, Ljubljana, v dogovoru z g. Majdo Sirca.
8. Mestna galerija, Mestni trg, Ljubljana, v dogovoru z Aleksandrom Bassinom.
9. ARS, galerija, Cevljarska ulica Ljubljana.
10. Akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana.
11. Poletni festival, Križanke, Ljubljana.
12. Informacijski center Križanke, Ljubljana.
13. Galerija Kos, podhod skozi Nebotičnik, Ljubljana.
14. Delo kašipot, Dunajska, Ljubljana, v dogovoru z Vojkom Urbaničem.

Sobota 28.6.1997

15. Galerija Eurna, Gregorčičeva, Ljubljana, v dogovoru s Tajo Brejc.

Ponedeljek, 30.6.1997

16. ALU, Erjavčeva ulica, Ljubljana, v dogovoru z prof. Kokaljem.
17. Parlament, Šubičeva ulica, Ljubljana, v dogovoru z Miho Burgerjem.
18. ZDSLJ, Komenskega, Ljubljana, v dogovoru z Judito Krivec Dragan.
19. Oddelek za umetnostno zgodovino na FF., Aškerčeva ulica, Ljubljana.
20. MOL, Oddelek za urbanizem in prostor, Poljanska c., Ljubljana.
21. Zavod za šolstvo RS, Poljanska c., Ljubljana.
22. Škuc, Stari trg, Ljubljana.
23. Arhitekturni muzej, Fužinski grad, Ljubljana.
24. Klinična bolnišnica za psihiatrijo, Polje, Ljubljana.
25. Ljubljanski regionalni zavod za zaščito naravne in kulturne dediščine, Tržaška c. Ljubljana.
26. Muzej novejšje zgodovine, Ljubljana, v dogovoru z g. Durjavo.

Sreda 2.7.1997

27. Delo, Dunajska c., Ljubljana, v dogovoru z Jelko Šutej Adamič.
28. Fakulteta za arhitekturo, Aškerčeva ulica, Ljubljana.
29. Dnevnik, Resljeva c., Ljubljana.

Torek, 8.7.1997

30. Univerza v Ljubljani, Kongresni trg, v dogovoru z g. Birkom.
31. Zavod Retina in ostali uporabniki hiše 6/8, Metelkova, Ljubljana, v dogovoru z Ksenjo Murari.
32. Etnografski muzej, Metelkova, Ljubljana, v dogovoru z g. Injo Smrdeji.
33. Umetnostna galerija Maribor, Strossmayerjeva, Maribor, v dogovoru z Bredo Kolar.
34. Croharjeva galerija, Škofja Loka, v dogovoru s Polono Hafner.
35. Stari mlin, Djekše, Koroška, v dogovoru z Stanislavom Kresičnikom.
36. Barbara Kolšek, Dunaj.
37. Jiří Kočica in Vilma Ducman, Krimška, Ljubljana.
38. Tomaž Pečnik, Skopska, Ljubljana.
39. Aleksander Ostan in Nataša Pavlin, Sketova, Ljubljana.
40. Janko Rožič, Pot na grad, Ljubljana.
41. Ira Zorko in Helena Biffo, Ulica bratov Učakar, Ljubljana.

Slikarska postavitvev v izložbenih oknih Galerije Kos. Pogled skozi odprto na slike v notranosti izložbe. Skoz posebej oblikovane odprtine, ki so združevale vsebinske sklope podob je mimoidoči podoba ugledal le če se je močno približal steklu za katerim je visela zavesa. Odprtine so bile oblikovane kot znakovni povzretek vsebinskega sklopa v kateremga si lahko zri skozi je **Ljubljana 1996**

Sreda, 25. 9. 1997. Arhitekturno urbanistična delavnica Bovec

- 42. Mestna hiša, Bovec.
- 43. Hotel Alp, Bovec.
- 44. Hotel Kanin, Bovec.
- 45. Zdravstveni dom, Bovec.
- 46. Osnovna šola, Bovec.
- 47. Ljubljanska banka, Bovec.
- 48. Turistična agencija, Bovec.
- 49. Kulturni dom, Bovec.
- 50. Cerkev device Marije v Polju, predstavitev delavnice in "Podobe tvoje odprtosti".
- 50.- 57. "Sestava" Bivši zapori na Metelkovi, Ljubljana, kot del opreme v celici.
- 58. Katja Skrubej in Boštjan Novak, Glinškova ploščad 16, Ljubljana.

1.1.1999

- 59. Andreja Podlipnik in Uroš Lobnik, Maribor.

20.3.1998. v okviru Arhitekturno urbanistične delavnice Maribor, Okvir mesta in v sodelovanju z Umetnostno galerijo Maribor

- 60. RTV Maribor.
- 61. Zavod za urbanizem in planiranje Maribor, v dogovoru z Urošem Lobnikom.
- 62. Pokrajinski muzej Maribor
- 63. Mestna občina Maribor, v dogovoru z g. Bojan Bogoša.
- 64. Rektorat mariborske Univerze, Krekova ul. 2, v dogovoru z vodjo kabineta g. Darjo Zabovnik.
- 65. Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem, Trg svobode 3.
- 66. Večer, Svetozarevska ulica.
- 67. Polcija, Vošnjakova ulica 1.
- 68. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, Slomškov trg 6.
- 69. Narodni dom.

17.5.1998

- 70-74. Postavitve slik na stopnišče Vile Katarina, cesta na Birde, Ljubljana, v dogovoru z Mileno Kosec.

17.6.1998

- 75. Ministrstvo za šolstvo, v dogovoru z g. Kerekeš, Župančičeva, Ljubljana.
- 76. Društvo razlaščenecv denacionaliziranih stanovanj, Dalmatinova, Ljubljana.
- 77. Ministrstvo za prostor, Dunajska, Ljubljana.
- 78. Vlada RS; Oregorčičeva, Ljubljana, še čakam odgovor na pisno prošnjo.

13.11.1998. v okviru Arhitekturno urbanistične delavnice, Gornja Radgona

- 79. Ljudska univerza in knjižnica.
- 80. Kulturni dom in kino.
- 81. Občina, v dogovoru z županom.
- 82. Osnovna šola.
- 83. Vrtec.
- 84. Zdravstveni dom.
- 85. Stari špital – muzej.

19.3.1999

- 85-97. Ljubljanska borza, v dogovoru z g. Draškom Veselinovičem, Ljubljana.

5.8.1999. Ob slikarski postavitvi v Mali galeriji v Sežani v okviru Mladifesta 99

- 98. Občina Sežana.
- 99. Hiša ustanov.
- 100. Kulturni dom Srečka Kosovec.

22.10.1999. Ob slikarski postavitvi in dejavnici v Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu

- 101. Občina Slovenj Gradec, v dogovoru z županom.
- 102. Galerija likovnih umetnosti, v dogovoru z Mileno Zlatar.

Slikarska postavitve v Srečišču. Podobe so bile pokrite s prosojnim papirjem, tako da je obiskovalec moral papir privzdigniti, če si je hotel podobe ogledati. Nekdarji zapori na Metelkovi, Ljubljana, 1997

+

EQURNA

GREGORČIČEVA 3
1000 LJUBLJANA
TEL. FAX. 061-223932

POŠTNINA
PLAČANA
PRI POŠTI
1128
LJUBLJANA

Vabimo Vas na
otvoritev slikarske postavitve
STVARNOST PODOBE

slikarja **Žige Okorna**
v torek **3.10.** ob **19. uri**
v Galeriji **Equrna**.

Avtor bo v galeriji prisoten vsak dan razen nedelje
od **10. do 13. ure** ter od **17. do 19. ure**.

V dopoldanskem času bo potekal seminar
za Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo
na temo **Osmišljena in izrabljena podoba**.

Vabljeni k sodelovanju,
prisrčno so vabljeni tudi otroci.

PODOBA TVOJE ODPRTOSTI

V času postavitve bo avtor na javne ustanove
izobesil likovna povabila k uglasitvi službene
dejavnosti z lastno vestjo.

Podoba tvoje odprtosti je eno od likovnih dejanj, s katerim
vzpodbujamo vez med neposredno likovno govorico in celovitim,
odgovornim hovanjem s soljudmi in naravo. V Ljubljani bomo
nadaljevali dejavnosti, ki so jih v zadnjih dveh letih že gostila nekatera
slovenska mesta. Tokratna Dejavnica bo preplet likovnih postavitev
v galeriji in na mestnih ustanovah, likovnega seminarja, neposredne
ustvarjalne dejavnosti, pogovorov in predavanj.